

Verksamhetsberättelse 2014

ALLMÄNT

Jane och Aatos Erkkos stiftelse grundades 2002 för att stödja högklassig internationell forskning inom medicin, teknik och ekonomi. Stiftelsen har därtill som syfte att främja konst och kultur samt idrottsverksamhet, fysisk fostran och välbefinnande i enlighet med den finska nationens intressen. Stiftelsens syfte i enlighet med stiftelseurkunden är att återspegla värderingarna hos grundarna, och syftet är omfattande för att stiftelsen ska kunna svara på kraven i vår föränderliga värld.

Fru Jane Erkkko, en av stiftelsens grundare, avled i sitt hem efter en lång tids sjukdom söndagen den 16 mars 2014. Som stiftelsens grundare och vice styrelseordförande främjade Jane Erkkko aktivt stiftelsens syfte i enlighet med stiftelseurkunden, att stödja högklassig internationell forskning samt konst och kultur. Med sin personliga insats lyfte Jane Erkkko fram grundarnas värderingar och mål. Stiftelsen minns Jane Erkkos arbete med tacksamhet och vårdar minnet av henne.

Efter Jane Erkkos bortgång övergick stiftelsen till att verka utan grundarnas personliga insats. Minister Aatos Erkkko och Jane Erkkos arbete som grundare och utvecklare av stiftelsen under det första decenniet har dock skapat en stabil grund för verksamheten. Stiftelsens styrelse fortsätter i den riktning som angavs av grundarna och strävar efter att förverkliga stiftelsens syfte enligt deras vilja.

EGENTLIG VERKSAMHET

Under verksamhetsåret har stiftelsens bidrag överskridit 32 miljoner euro, innefattande ett villkorligt bidrag på 15 miljoner euro till investeringsprojektet Dansens hus. Under verksamhetsåret har stiftelsens styrelse beviljat andra bidrag för cirka 17 miljoner euro. Det största enskilda bidraget, tre miljoner euro, tillföll kapitalanskaffningen för jubileumsåret Helsingfors universitet 375.

Dansens hus

Beslutet om investeringsbeslutet för Dansens hus är betydande och avsett som en hedersbetygelse till stiftelsens grundare. Som villkor för bidraget angavs att Helsingfors stad och staten deltar med tillräckliga insatser i projektet och att man kommer överens om förverkligandet av projektet med de andra centrala aktörerna i ett ramavtal som separat ska godkännas av styrelsen för Jane och Aatos Erkkos stiftelse inom rimlig tid. Utgångspunkten är att ramavtalet ska vara klart före slutet av 2015. Eftersom bidraget är villkorligt har det ännu inte införts i resultaträkningen som utgift.

Information om beviljade bidrag i bilaga 1.

Statistisk information om stiftelsen i bilaga 2.

Principer som iakttas vid beslutsfattandet

Bidragsmottagarna har valts enligt målen i stiftelseurkunden och det omfattande syftet i stiftelseurkunden har beaktats vid beslut om bidragsmottagare. Styrelsen har hållit fast vid praxis under tidigare år att bevilja bidrag till större projekt. Eftersom stiftelsen tar emot ett stort antal ansökningar har styrelsen blivit tvungen att välja mellan flera förstklassiga projekt.

Kriterier för vetenskaplig forskning

Då det gäller vetenskaplig forskning har stiftelsen riktat sina bidrag till sådan forskning, med vars hjälp finländska forskare kan nå en internationell nivå och internationella positioner. Stiftelsen har bland annat finansierat forskarbesök utomlands om besöket varit tillräckligt långt, vanligtvis med en längd på minst ett år och platsen framstående internationellt sett.

Centrala kriterier vid valet av forskningsprojekt har varit projektets mål, forskarens bedrifter och yrkeskunnet, planen för projektets förverkligande, hur realistiskt projektet är samt hur betydelsefulla resultaten är. Genom att bevilja bidrag för långsiktiga projekt har styrelsen önskat trygga arbetsron och forskningsfriheten för forskarna.

Målen i forskningsplanen skall ha varit tydligt definierade, men de kan ha innefattat vetenskaplig risktagning. Forskaren kan vara ung eller längre kommen på sin forskarbana. Den centrala faktorn är vetenskaplig produktion, sett till kvalitet och volym. Forskarens bedrifter har även bedömts i förhållande till skedet av forskarbanan han eller hon befinner sig i.

Man har förutsatt att planerna för förverkligandet av projekten är realistiska och innehåller en beskrivning av forskningsmaterialet, metoderna för insamling av information samt hanteringen och tolkningen av resultaten. Utöver detta ska materialets omfattning ha varit tillräcklig och insamlingen av materialet fungerande och realistisk även sett till tidtabellen.

Resultatens förväntade betydelse reflekterar målen med forskningen och ska relateras till risktagningen. Ett projekt med hög risk är ofta av stor betydelse då det lyckas, och även då det misslyckas leder det ofta till nya frågor.

Stiftelsen anlitar på eget bevåg externa rådgivare som stöd vid beslutsfattande. Stiftelsen motiverar inte sina beslut och de sakkunnigas namn är inte offentliga.

För forskare som ansöker om fortsatt finansiering har kriterierna varit redan uppnådda mål i forskningen och det mervärde som möjliggörs av ytterligare bidrag.

Kriterier för kulturprojekt

Vid valet av kulturprojekt har kriteriet varit hög nivå och en internationell dimension hos projektet. Dans och musik har varit väl representerade i de beslut som fattats, och man har strävat efter att om möjligt rikta bidragen till ungdomsverksamhet. På grund av den stora variationen inom kulturprojekt är urvalskriterierna mer flexibla.

Beredning av bidragsbeslut och rapportering om besluten

Bidrags- och stipendieansökningar behandlas kontinuerligt av stiftelsen, men på grund av det stora antalet ansökningar är man tvungen att sprida ut behandlingen mellan styrelsens möten. Beredningen av ansökningar är flexibel och ombudet har personligen träffat bidragssökande eller forskningsgruppens ledare för större projekt.

I behandlingen av bidrags- och stipendieansökningar beaktas jävsfrågor. Stiftelsen har slagit fast personerna i stiftelsens närmaste krets, med tanke på eventuella intressekonflikter samt jävighetens effekter på beredning och beslutsfattande. Jävig person skall i första hand själva meddela om sin jävighet och grunderna för denna. Medlemmarna i styrelsen och organen samt tjänstemännen anmäler bindningar och intressekonflikter som påverkar beslut om bidrag och stipendier, och deltar inte vid en intressekonflikt i beslutsfattandet om ansökningen eller i den föregående processen.

Stiftelsen förutsätter rapportering om framsteg och resultat för projekt som beviljats bidrag eller stipendium. Bidrags- eller stipendiemottagaren skall vanligtvis avge en rapport över användningen av medlen och resultaten av projektet en gång om året vid långfristigare bidrag. Mottagaren skal även avge en slutrapport. För kortare projekt skall rapporteringen ske då projektet har slutförts. Av rapporten skall framgå hur man lyckats förverkliga målen för projektet och eventuella problem som påträffats.

Utbetalningen av bidrag har skett enligt bidragsmottagarens betalningstidtabell, som har kunnat vara flexibel. För längre projekt har en förutsättning varit avläggande av en ekonomisk rapport och en lägesrapport före utbetalningen av följande rat. Utbetalningen av beviljade forskningsbidrag har i regel skett via universitetet eller motsvarande forskarsamfund.

När en bidrags- eller stipendieansökan sänds till Jane och Aatos Erkkos stiftelse lämnar den sökande sina uppgifter till stiftelsen och dessa bildar ett register med personuppgifter hos stiftelsen. Information om stiftelsens register över bidrags- och stipendieansökningar och -mottagare finns i dataskyddsbeskrivningen på stiftelsens webbplats.

Stiftelsens kommunikation

Stiftelsen informerar öppet om sin verksamhet, så att det är möjligt att följa den så nära som möjligt. På stiftelsens webbplats finns all den väsentliga information som är tillgänglig offentligt, såsom stiftelsens mål i enlighet med stiftelseurkunden, stiftelsens regler, styrelsemedlemmar och medlemmar i finansutskottet och arbetsutskottet samt stiftelsens verksamhetsberättelse och information om resultat och balansräkning. Bilagor till bokslutet publiceras inte på stiftelsens webbplats eftersom de inte bidrar med väsentlig tilläggsinformation om stiftelsens verksamhet.

På stiftelsens webbplats finns även information om bidragsbeslut. Stiftelsen motiverar inte sina beslut och offentliggör inte grunderna för beviljande av bidrag. Man informerar inte heller om icke-godkända ansökningar.

Stiftelsen skickar regelbundet ut ett pressmeddelande om sina bidrag.

RESULTATRÄKNING OCH PLACERINGSVERKSAMHET

Allmänt

Stiftelsens tillgångar utgjordes vid årsskiftet av stiftelsens direktägda värdepappersportfölj och aktier i Sanoma Abp, utöver vilket stiftelsen äger Oy Asipex Ab, som har dotterbolaget Asipex AG och bildar Asipex-koncernen. Totalt uppgick marknadsvärdet till 837 miljoner euro. Av tillgångarna var sammanlagt 91 % var placerade i aktier.

Stiftelsens direktägda diversifierade placeringstillgångar hade ett marknadsvärde på 201 miljoner euro innefattande kontanter, stiftelsens aktier i Sanoma Abp (37 731 832 st., 23,18 % av aktierna och rösterna) hade ett marknadsvärde på 174 miljoner euro och Asipex-koncernen ett marknadsvärde på 450 miljoner euro innefattande kontanter. Dessutom uppgick det bokföringsmässiga värdet för bostadsaktierna i stiftelsens ägo till 12 miljoner euro.

Resultaträkning

Överskottet för den egentliga verksamheten uppgick till 17,7 miljoner euro (2013: 19,7 miljoner euro). Under verksamhetsåret fattades beslut om bidrag för 32,3 miljoner euro (21,0 miljoner euro), varav 17,3 miljoner euro infördes som utgifter under verksamhetsåret (19,3 miljoner euro). Beslutet om 15 miljoner euro som bidrag till Dansens hus har ännu inte bokats som kostnad eftersom beslutet är villkorligt. Verksamhetsutgifterna uppgick under perioden till 0,4 miljoner euro (0,3 miljoner euro).

Den bokföringsmässiga kostnaden för stiftelsens direktägda placeringar uppgick under verksamhetsåret till 57,9 (avkastning 11,4 miljoner euro). De största posterna var nedskrivningen för aktierna i Sanoma Abp 67,0 miljoner euro (nedskrivning 5,4 miljoner euro), dividendavkastning 4,2 miljoner euro (7,5 miljoner euro), vinstandelar för fonder 3,0 miljoner euro (2,6 miljoner euro) och försäljningsvinster för placeringar 1,3 miljoner euro (3,4 miljoner euro).

Mottagna donationer uppgick i och med Jane Erkkos testamente till 78,3 miljoner euro (0,0 miljoner euro).

Överskottet för räkenskapsperioden 2014 uppgick till 2,7 miljoner euro (underskott 8,3 miljoner euro).

Placeringsverksamhet

Avkastningen på stiftelsens direktägda placeringar uppgick 2014, med beaktande av icke-realiserade marknadsvärdeförändringar, till 12 % eller 15,7 miljoner euro (2013 +18 % eller 18,9 miljoner euro). Aktieplaceringarna gav en avkastning på 14 % (+22 %), för de kortfristiga ränteplaceringarnas del var avkastningen 1,4 % (+0,4 %). Det absoluta resultatet för placeringsverksamheten var bra och avkastningen på aktieplaceringarna översteg något marknadsavkastningen beräknat med motsvarande geografisk allokering.

I granskningen av avkastningen beaktas inte aktierna i Sanoma Abp och Asipex-koncernen. Inklusive dessa uppgick den totala avkastningen 2014, med beaktande av icke-realiserade marknadsvärdeförändringar, till +0,2 % (+10 %) eller 2 miljoner euro (76 miljoner euro). Utan att beakta Sanoma Abp:s aktier uppgick den totala avkastningen med beaktande av icke-realiserade marknadsvärdeförändringar till +12 % (+20 %) eller 65 miljoner euro (93 miljoner euro).

Marknadsvärdet för stiftelsens tillgångar (inklusive Asipex-koncernen) uppgick vid årsskiftet till 837 miljoner euro (768 miljoner euro). Aktieplaceringarnas andel av tillgångarna uppgick till 91 % (94 %), ränteplaceringarna till 8 % (6 %) och bostadsaktierna till 1 % (0 %).

Aktier i Sanoma Abp

Stiftelsen äger 37 731 832 st. aktier i Sanoma Abp, vilket representerar 23,18 procent av aktierna och rösterna i Sanoma Abp.

Sanoma Abp:s dividendavkastning till stiftelsen uppgick 2014 till 3,7 miljoner euro (7,1 miljoner euro). Med beaktande av icke-realiserade värdeändringar var avkastningen -27 % eller -63 miljoner euro (-6 % eller -17 miljoner euro).

Koncernen Oy Asipex Ab

Stiftelsen äger hela aktiestocken i Oy Asipex Ab. Bolagets hemort är Helsingfors och bolaget har ett helägt dotterbolag i Schweiz, Asipex AG. Aktiestocken i Oy Asipex Ab som bedriver placeringsverksamhet övergick i Jane och Aatos Erkkos stiftelses ägo i och med minister Aatos Erkkos testamente 2012.

Den totala avkastningen för Asipex-koncernens placeringar 2014, med beaktande av icke-realiserade marknadsvärdeförändringar, uppgick till +12 % (+20 %) eller 50 miljoner euro (74 miljoner euro). För aktieplaceringarnas del uppgick avkastningen på motsvarande vis till +14 % (+26 %). Det absoluta resultatet för placeringsverksamheten var bra och avkastningen på aktieplaceringarna var i stort sätt på samma nivå som marknadsvärdeavkastningen beräknat med motsvarande geografiska allokering.

I egenskap av ett bolag som bedriver placeringsverksamhet redovisar Asipex-koncernen avkastningen för placeringsverksamheten i omsättningen, som uppgick till 143,7 miljoner euro (121,8). Rörelsevinsten uppgick till 29,4 miljoner euro (rörelsevinst 25,6). Finansieringsutgifterna uppgick till 0,2 miljoner euro (finansieringsintäkter 0,2) och räkenskapsperiodens vinst efter skatt till 28,5 miljoner euro (25,4).

I slutet av räkenskapsperioden uppgick Asipex-koncernens balansräkning till 347,1 miljoner euro (312,7). Det egna kapitalet uppgick till 346,2 miljoner euro (312,0) och självförsörjningsgraden till 99,7 % (99,8 %). Bokföringsvärdet för aktier och fonder i omsättningstillgångar uppgick i slutet av året till 338,3 miljoner euro (296,2) och marknadsvärdet till 442,1 miljoner euro (386,3).

Asipex-koncernens genomsnittliga personal under räkenskapsperioden var tre personer.

Riskhantering

Målsättningen med stiftelsens placeringsverksamhet är att bevara och utöka tillgångarnas reala värde på lång sikt. En målsättning för stiftelsens placeringsverksamhet är även att säkra ett stabilt kassaflöde och tillräcklig likviditet för den egentliga verksamheten. Eftersom placeringshorisonten är lång är placeringsstrategin aktieinriktad (aktievikten uppgick i slutet av året till 91 %) och allmänt taget skyddas inte placeringsportföljen. Kursförändringar på kort sikt saknar betydelse, eftersom stiftelsen strävar efter real avkastning och kassaflöde på lång sikt.

Enligt placeringsstrategin har placeringarna diversifierats geografiskt, branschvis, företagsmässigt och valutamässigt. Placeringarna består av likvida värdepapper och fonder som snabbt kan realiseras, dvs. stiftelsens finansierings- och likviditetsrisk är ytterst liten.

Det finländska och internationella ekonomiska läget avspeglar sig i stiftelsens placeringar. Riskerna i placeringsverksamheten är främst beroende av den allmänna marknadsrisken, dvs. den internationella aktiemarknadens och utdelningarnas långsiktiga utveckling.

Förvaltningen av penningtillgångarna och placeringsverksamheten har skötts i enlighet med den av styrelsen godkända placeringspolitiken, och ärendena i anslutning till placeringsverksamheten har behandlats av stiftelsens finansutskott.

Asipex-koncernens placeringsverksamhet och riskhantering följer den av bolagets styrelse godkända placeringspolitiken, som är i linje med den ovan beskrivna placeringspolitiken för Jane och Aatos Erkkos stiftelse.

FÖRVALTNING

Styrelse

Styrelseordförande är Nils Ittonen. Hans mandatperiod sträcker sig till nästa årsmöte. Styrelsens vice ordförande var Jane Erko fram till sin död. Till ny vice ordförande valdes vid årsmötet Juhani Mäkinen. Hans mandatperiod sträcker sig till nästa årsmöte.

Till medlemmar i styrelsen omvaldes styrelsemedlemmarna Jaakko Rauramo, Heli Rahka, Reetta Meriläinen och Juhani Mäkinen. Dessutom valdes Kerstin Rinne in i styrelsen. Deras mandatperiod sträcker sig till nästa årsmöte. Styrelsen sammanträdde sex gånger under verksamhetsåret.

Finansutskottet

Vid årsmötet den 27 mars 2014 utsåg stiftelsens styrelse Nils Ittonen till ordförande och Marja Leskinen och Karl Tujulin till medlemmar i finansutskottet.

Finansutskottet följer finansmarknadernas utveckling och den allmänna ekonomiska utvecklingen och verkar inom ramen för den placeringsstrategi som styrelsen har stadfäst. Finansutskottet sammanträdde fyra gånger under verksamhetsåret.

Arbetsutskottet

Vid årsmötet den 27 mars 2014 utsåg stiftelsens styrelse Nils Ittonen till ordförande och Juhani Mäkinen och Marja Leskinen till medlemmar i arbetsutskottet.

Arbetsutskottet bereder ärenden för beslut i styrelsen. Arbetsutskottet sammanträdde fyra gånger under verksamhetsåret.

Arvoden

Styrelsens medlemmar får ett månatligt arvode samt mötesarvode. Styrelseordförandes månadsarvode har varit 1 200 euro per månad och medlemmarnas arvode 1 000 euro per månad. I mötesarvode har 500 euro utbetalats till ordföranden och 400 euro till medlemmarna.

Tjänstemän

Marja Leskinen är stiftelsens ombudsman och tjänsteman på deltid är Dita Eklund.

Ombudsmannen har varit medlem i styrelsen för Delegationen för stiftelser och fonder samt ordförande för delegationens kommitté för uppdatering av god förvaltning av styrelser.

Stadgeändring

Patent- och registerstyrelsen godkände stiftelsens stadgeändring den 22 juli 2014. Man frågick användningen av personliga suppleanter och enligt de nya stadgarna kan styrelsen välja en till tre suppleanter för styrelsen.

REVISION

Vid sitt årsmöte den 27 mars 2014 utsåg stiftelsens styrelse ekonomie magister, CGR Samuli Perälä till granskare av stiftelsens räkenskaper och PricewaterhouseCoopers Oy till revisionsamfund samt till revisorssuppleanter ekonomie magister, CGR Sari Airola och ekonomie magister, CGR Marko Kämppi.

VERKSAMHET UNDER DET INNEVARANDE ÅRET

Bidragmottagare väljs i enlighet med målen i stiftelseurkunden och man riktar fortsättningsvis in bidragsbesluten på större biståndsobjekt. Stiftelsen fortsätter på sin fastställda linje och söker i första hand objekt som stöder högklassig internationell vetenskaplig forskning.

För de nya större bidragens del måste ekonomiska begränsningar beaktas, samt det betydande behovet av finansiering av Dansens hus om projektet förverkligas. Man strävar efter att öka antalet prioriterade områden inom ekonomi och teknologi förutsatt att man får in goda ansökningar inom dessa områden.

Under verksamhetsåret utreds och förbereds bidrag och beslut fattas om bidrag för projekt som är förenliga med stiftelsens syfte. Dessutom följer man upp och övervakar användningen av beviljade bidrag. Arbetet för att bilda nätverk fortsätter.

Den förverkligade avkastningen på stiftelsens placeringsverksamhet på kort och längre sikt samt förväntad avkastning och den rådande ekonomiska situationen tas i beaktande vid beslut om bidrag.